

Handleiding voor het nemen van oliemonsters

Versie: 13
Datum vrijgave: 24-06-2024

Materiaal

- RWS-laboratorium hanteert als monstername materiaal glazen potten met een deksel met teflon (PTFE) inlage. In elke pot zit een olie-absorberend (Teflon / ETFE) doekje (A-5 formaat). *Maak de potten alleen open tijdens de monstername om contaminatie te voorkomen.*
- Gebruik als persoonlijke bescherming nitril handschoenen voor eenmalig gebruik. Neem per monster schone handschoenen om contaminatie te voorkomen.
- Het RWS-laboratorium maakt gebruik van een standaard justitieformulier. De actuele versie van het "Begeleidingsformulier bij justitieel onderzoek" staat op de website van het Informatiepunt Leefomgeving: <https://iplo.nl/thema/water/monitoring-water/monitoring-chemie/@176272/analyseboek-emissies/>.

De bemonstering

N.B. Bij de monstername van olie is het belangrijk om het oliedoek zo min mogelijk aan te raken en uitsluitend met schone nitril handschoenen. Open eerst de pot zonder handschoenen. Doe vervolgens schone nitril handschoenen aan en neem de oliedoek uit de pot.

Zorg dat alle bronnen en verontreinigde locaties bemonsterd worden. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vloeibare olie en vaste olieproducten/teerballen en vloeibare olie uit tanks. Let goed op homogeniteit van de olie.

Doe de doek met olie of de vaste olie in de pot en sluit hem stevig af. De teflon inlage is belangrijk voor het goed afsluiten van de pot. Pas op dat de doek niet klemt tussen de rand van de pot en het deksel, dit geeft lekkage van vluchtige componenten en mogelijk vloeibare olie.

Vloeibaar / watergedragen olie

- Veeg met de adsorptiedoek over het water of dompel de doek een aantal keren in het water. Pas op, de doek blijft niet drijven. Het kan handig zijn om de doek vast te klemmen of vastbinden aan een lange stok of hengel, vooral wanneer je niet vlak bij de vlek kunt komen.
- Neem minimaal 2 monsters van de vlek en bij een flinke vlek altijd meerdere monsters (op verschillende plaatsen). Let daarbij op kleur, laagdikte en stroperigheid (neem deze monsters mee, elk in een aparte monsterpot). Neem per monster steeds een nieuwe pot en nieuwe schone nitril handschoenen.
- Let op homogeniteit. Als de bilge bijvoorbeeld niet homogeen is, dan niet mengen, maar deelmonsters nemen met een schone pot per deelmonster. Neem bij een grote open bilge tank altijd op minimaal twee plaatsen een monster.

Olieproducten uit een tank

- In geval van een tappunt kan olie direct in de pot worden getapt. Laat eerst wat olie in een afvalvat lopen om het tappunt voor te spoelen.
- Ga ervan uit dat afzonderlijke brandstoftanks verschillende inhoud hebben.

Dieren of objecten (kade, steiger, sloopshuid, boei, etc.)

- Bij dieren, probeer kleine stukjes vacht of veren in de pot te verzamelen. Als alternatief het teflondoek gebruiken.
- Gebruik de teflondoek om olie op te nemen of af te vegen. Probeer zo min mogelijk vuil van het dier of object mee te nemen. Neem een extra monster van een plek op het dier of object net naast de (verse) verontreiniging, zodat beoordeeld kan worden of het vuil van het dier of object het monster van de verse verontreiniging beïnvloed heeft.

Vaste substantie

- Houd teerballen zoveel mogelijk instant en zoek de grootste uit, die nog in de pot past.
- Gebruik een schoon schepje/spatel of desnoods een monsterpot om vaste substantie van het water of het strand te scheppen. Een aluminium bakje (met gaatjes) is ook een optie.

Verzenden naar RWS-laboratorium

- Maak een justitie-zaaknummer aan: J jjjjmddXY = jaar, maand, dag en 2 initialen van OVD/handhaver (bijv. J20210902SK) en overleg over de transportwijze.
- Plak op elke pot een etiket met gegevens, tenminste: datum, tijd, monstermer en contactgegevens, locatie (evt. lat/long) en bijzonderheden.
- Vul het justitieformulier volledig in.
- Doe de monsters in een RWS-laboratorium krat en verzegel deze. Noteer de zegelnummers op het justitieformulier. Geef, i.v.m. de registratie van het verbreken van de verzegeling, duidelijk op de boven- en zijkant van het krat aan dat het om monsters voor Justitieel olie-onderzoek gaat.
- Monsters koel en in het donker bewaren. Bij geringe hoeveelheden van vluchtige monsters (benzine of gasolie) het liefst gekoeld verzenden en zo snel mogelijk bij het RWS-lab aanbieden.
- Vul bij overdracht de naam in van de bezorger en ontvanger van het monster en laat beide personen een handtekening plaatsen (achterzijde van het justitie formulier).

Overige informatie

Bij calamiteiten en olielozingen is het naast het nemen van monsters ook belangrijk om overige bewijsmiddelen te verzamelen. Denk aan beeldopnamen, getuigenverklaringen, scheepsadministratie, gegevens van verdachten, etc.

Uitgebreide Engelstalige informatie is te vinden op: <http://www.bonnagreement.org>

- Monsternamen-instructie: **Counter-pollution Manual - Chapter 2.9 (OSINet)**.
- Inschatten van olievlekken, laagdikte en lozingsvolume: **BAOAC photo atlas**.

Wanneer monsters niet volgens de procedures worden genomen, behoudt het laboratorium het recht om monsters niet in behandeling te nemen.

Contact/Telefoonnummers van het RWS-laboratorium

Laboratorium

Kees Kooistra 06-11876984
kees.kooistra@rws.nl

Sanne Keeman 06-29129483
sanne.keeman@rws.nl

Overleg monstertransport

Monstertransporttelefoon 088-7973793

Aanvragen kratten, potten met teflon doekjes

Erna Betten 06-11022565
Heleen Swier 06-50166177

Calamiteiten buiten kantooruren

Lab-staf 06-10929064

Adres monsters versturen/afleveren

Rijkswaterstaat Laboratorium
t.a.v. Kees Kooistra / Sanne Keeman
Maerlant 13,
8224AC Lelystad